

مقدمه‌ای بر روان‌شناسی دین

مؤلفین

دکتر مرتضی ترخان

دانشیار دانشگاه پیام نور

دکتر منصور بیرامی

استاد دانشگاه تبریز

دکتر حسین شمس

دانشیار دانشگاه قزوین

دکتر حسن عبدالله زاده

استادیار دانشگاه پیام نور

دکتر محمدعلی گودرزی

استاد دانشگاه شیراز

کتاب ارجمند

سرشناسه: ترخان، مرتضی، ۱۳۴۵-
عنوان و نام پدیدآور: مقدمه‌ای بر روان‌شناسی دین/
مؤلفین دکتر مرتضی ترخان، دکتر منصور بیرامی
دکتر حسن شمس، دکتر حسن عبدالله زاده
دکتر محمدعلی گودرزی
مشخصات نشر: تهران، کتاب ارجمند: ارجمند، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری: ۲۰۸ ص، قطع: رقعی
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۰۰-۶۲۸-۸
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
موضوع: روان‌شناسی مذهبی
موضوع: Psychology, Religious
شناسه افزوده: ترخان، مرتضی، ۱۳۴۵-
شناسه افزوده: ترخان، مرتضی، ۱۳۴۵-
رده بندی کنگره: ۷ BL۵۳/۱۳۹۶
رده بندی دیویی: 200/19
شماره کتابشناسی ملی: 4742030

دکتر مرتضی ترخان، دکتر منصور بیرامی
دکتر حسن شمس، دکتر حسن عبدالله زاده
دکتر محمدعلی گودرزی
مقدمه‌ای بر روان‌شناسی دین
فروست: ۱۲۲۲
ناشر: کتاب ارجمند با همکاری انتشارات ارجمند
صفحه‌آرا: آیدا روستا
طراح جلد: فاطمه پاشاخانلو
مدیر فیزی: احسان ارجمند
سرپرست تولید: سحر هداوند
طراح چاپ: سعید خانکشلو
چاپ: سمارنگ، صحافی: سمارنگ
چاپ اول: مهر ۱۳۹۶، ۱۰ نسخه
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۰۰-۶۲۸-۸

این اثر، مشمول قانون حمایت از رفا و مصنفان و
هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هر کس تمام یا قسمتی
از این اثر را بدون اجازه مؤلف، ناشر، نشر یا بخش یا
عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

www.ketab-arjmandpub.com

مرکز پخش: انتشارات ارجمند

دفتر مرکزی: تهران بلوار کشاورز، بین خ کارگر و ۱۶ آ پدک ۲۹، تلفن: ۸۸۹۸۲۰۴۰
شعبه مشهد: ابتدای احمدآباد، پاساژ امیر، انتشارات مجد دانش، تلفن: ۰۵۱-۳۸۴۴۱۰۰
شعبه رشت: خ نامجو، روبروی ورزشگاه عضدی، تلفن: ۰۳۲-۳۳۱۰۳۸۷
شعبه بابل: خ گنج افروز، پاساژ گنج افروز، تلفن: ۰۱۱-۳۷۷۶۴۰۰
شعبه ساری: بیمارستان امام، روبروی ریاست تلفن: ۰۹۱-۸۰۲۰۰۹۰
شعبه کرمانشاه: خ مدرس، پشت پاساژ سعید، کتابفروشی دانشمند تلفن: ۰۳۱-۸۴۸۱۰۰۰

بها: ۱۷۰۰۰ تومان

با ارسال پیامک به شماره ۰۲۱۸۸۹۸۲۰۴۰ در جریان تازه‌های نشر ما قرار بگیرید:
ارسال عدد ۱: دریافت تازه‌های نشر پزشکی به صورت پیامک
ارسال عدد ۲: دریافت تازه‌های نشر روان‌شناسی به صورت پیامک
ارسال ایمیل: دریافت خبرنامه الکترونیکی انتشارات ارجمند به صورت ایمیل

فهرست مطالب

پیشگفتار ۸

فصل ۱: تعریف و تاریخچه روان‌شناسی دین ۹

۱-۱ مقدمه ۹

فصل ۱: نظریه‌های روان‌شناسی دین ۲۳

۲-۱ جیمز (۱۸۹۰-۱۸۹۱) ۲۶

۲-۲ فروید (۱۸۵۶-۱۹۳۶) ۳۲

۲-۳ یونگ (۱۸۷۳-۱۹۶۱) ۳۴

۲-۴ آلپورت (۱۸۹۷-۱۹۶۷) ۳۹

۲-۵ دیدگاه رفتارگراها (۱۹۶۰-۲۰۳۰) ۴۱

۲-۶ فروم و مزلو (۱۹۸۰-۱۹۰۰) ۴۳

۲-۷ فرانکل (۱۹۰۵-۱۹۹۷) ۴۷

۲-۸ فولر و رشد ایمان ۵۰

فصل ۳: مفهوم دلبستگی به خداوند ۵۹

۳-۱ مقدمه ۵۹

۳-۲ فرایندهای تحول دلبستگی به خداوند ۵۹

۳-۳ تعریف دلبستگی ۵۹

۳-۴ طبقه‌بندی کیفیت دلبستگی ۶۰

۳-۵ خلق و خوی کودک و دلبستگی ۶۲

۳-۶ روش‌های فرزند پروری و دلبستگی کودک ۶۲

۳-۷ دلبستگی‌های متعدد ۶۳

۳-۸ دلبستگی در طول چرخه عمر ۶۳

۳-۹ فرهنگ و دلبستگی ۶۴

۶۴	۳-۱۰ جستجو و حفظ نزدیکی به خداوند.....
۶۶	۳-۱۱ دل‌بستگی به خداوند.....
۷۰	۳-۱۲ معنویت و تحول آن.....
۷۱	۳-۱۳ مراحل شناختی رشد معنوی.....
۷۴	۳-۱۴ پیوند بین رشد شناختی و رشد معنوی.....
۷۵	۳-۱۵ تحول ایمان.....

فصل ۴: فعالیت‌های مذهبی، دستگاه عصبی و سلامت روانی..... ۸۵

۸۵	۴-۱ مقدمه.....
۸۵	۴-۲ هدف از مطالعات عصب‌شناختی مذهبی بودن.....
۸۷	۴-۳ دستگاه عصبی انسان.....
۸۷	۴-۴ دستگاه عصبی پیرامونی.....
۸۸	۴-۵ دستگاه عصبی مرکزی - بدنی.....
۸۸	۴-۶ دستگاه عصبی خودمختار.....
۸۸	۴-۷ دستگاه عصب مرکزی.....
۹۱	۴-۸ دستگاه‌های درون‌ریز و بیرون‌ریز.....
۹۲	۴-۹ رابطه بین دستگاه عصبی انسان و فعالیت‌های مذهبی.....
۹۶	۴-۱۰ تأثیر باورهای مذهبی بر سلامت روان و جسم.....
۹۹	۴-۱۱ تأثیر تحولی مذهب بر تغییرات مغز و سلامت روان.....
۱۰۰	۴-۱۲ مقابله مذهبی به‌عنوان روشی برای مقابله با اختلالات روان‌شناختی.....

فصل ۵: دین اسلام و طبقه‌بندی اختلالات روان‌شناختی..... ۱۰۹

۱۰۹	۵-۱ مقدمه.....
۱۲۱	۵-۲ راه علاج و درمان رذایل اخلاقی.....
۱۲۲	۵-۳ مقایسه اختلالات روانی در طبقه‌های روان‌پزشکی و اختلالات اخلاقی.....
۱۲۴	۵-۴ فواید طبقه‌بندی اختلالات اخلاقی در مقایسه با فواید طبقه‌بندی اختلالات روانی.....
۱۲۶	۵-۵ فواید طبقه‌بندی اختلالات روانی در مقایسه با فواید طبقه‌بندی اختلالات اخلاقی.....
۱۲۷	۵-۶ معایب طبقه‌بندی اخلاقی.....
۱۲۸	۵-۷ معایب طبقه‌بندی ریخت‌شناختی روان‌پزشکی از اختلالات روانی.....

فصل ۶: سنجش دین‌داری ۱۳۵

۶-۱ مقدمه ۱۳۵

۶-۲ مبانی نظری ۱۳۶

۶-۳ ابزارهای سنجش دین‌داری ۱۴۳

۶-۳-۱ مقیاس سنجش امید اسلامی ۱۴۳

۶-۳-۲ پرسشنامه میزان مذهبی بودن والدین ۱۴۶

۶-۳-۳ پرسشنامه رضایتمندی زناشویی اسلامی ۱۴۸

۶-۳-۴ پرسشنامه سنجش کارآمدی خانواده از دیدگاه اسلام ۱۵۳

۶-۳-۵ پرسشنامه باور به جهان آخرت و باور به جهان آخرت عادلانه اسلامی ۱۵۹

۶-۳-۶ پرسشنامه هوش معنوی ۲۹ سؤالی عبدالله‌زاده ۱۶۱

۶-۳-۷ پرسشنامه هوش معنوی ناصری ۱۶۵

۶-۳-۸ پرسشنامه ارزش معنوی بدیع و همکاران ۱۶۶

۶-۳-۹ پرسشنامه جامع سنجش سلامت معنوی ۱۶۸

۶-۳-۱۰ پرسشنامه گریس بد در تم حیدی ۱۶۹

فصل ۷: نقش دین در سلامت روانی ۱۷۷

۷-۱ مقدمه ۱۷۷

۷-۲ دین و سلامت روانی ۱۷۹

۷-۳ دین و انحرافات اجتماعی ۱۸۱

۷-۴ دین و شیوه‌های مقابله ۱۹۵

۷-۵ دین و شادکامی ۱۹۹

۷-۶ دین و رضایت زناشویی ۲۰۰

۷-۷ دین و مکانیزم تأثیر آن ۲۰۱

منابع ۲۰۷

پیشگفتار

تحقیقات و مطالعاتی که در سال‌های اخیر انجام گرفته، نشان می‌دهد، دین و ایمان به خداوند نه تنها در سلامت خانوادگی و اجتماعی افراد نقش تعیین‌کننده‌ای دارد بلکه در درمان مشکلات جسمانی و روانی افراد بخصوص در اشخاصی که از دردهای ناعلاج جسمانی و روانی رنج می‌برند، بسیار مؤثر می‌باشد. به همین جهت کتب زیادی در سراسر جهان در زمینه روان‌شناسی دین به نگارش درآمده و انجمن روان‌شناسی آمریکا حوزه مستقل و مجزایی را برای روان‌شناسی دین در نظر گرفته است. لذا نویسندگان این کتاب به آن شدند، کتابی در زمینه مقدمات روان‌شناسی دین به نگارش دریاورند. هدف از ارائه چنین کتابی، ارائه تصویر اجمالی، کلی و نسبتاً روشنی از روان‌شناسی دین برای دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد می‌باشد. قطعاً این کتاب در فهم کتاب‌های رجوع دینی موجود، کمک زیادی به دانشجویان خواهد کرد.

فصول کتاب، مطابق نظر شورای انقلاب فرهنگی برای تدوین کتاب روان‌شناسی دین و بر اساس ادبیات دینی و علمی صورت گرفته است. فصل اول و پنجم توسط سرگرم رزی، فصل دوم توسط دکتر عبدالله زاده، فصل سوم و چهارم توسط دکتر شمس، فصل ششم توسط دکتر بیرامی (شایان ذکر است آزمون‌های هوش معنوی توسط دکتر عبدالله زاده در این قسمت به نگارش درآمده) و فصل هفتم این کتاب توسط دکتر ترخان به نگارش درآمده است (مسئولیت علمی و محتوایی هر فصل، به عهده نویسنده آن فصل می‌باشد). گرچه هر یک از مؤلفین سعی وافر داشته‌اند با قلمی خودآموز و روان مطالب مربوط به خود را به نمایش درآورند، اما بر این باورند، این کتاب مبرا از عیب و نقص نمی‌باشد. لذا پیشاپیش از همه خوانندگان که پیشنهادها و انتقادهای ارزنده خود را جهت بهینه‌سازی کتاب در ویرایش بعدی به مؤلفین ارسال می‌دارند، کمال تشکر و سپاسگزاری را دارند. شایان ذکر است اسامی مؤلفین در جلد کتاب به جز اینجانب که نقش هماهنگ‌کننده و اصلی را در گردآوری این کتاب داشتم، بر اساس حروف الفبا تنظیم گردیده است و تقدم و تأخر مؤلفین به علل رتبه علمی آنها نمی‌باشد.

من الله توفیق

دکتر مرتضی ترخان